

УДК 332.024

Вахновська Н. А., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

СКЛАД ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті визначається роль і значення податку, як регулятора економіки країни, розглядаються склад і структура податкової системи України, розкривається об'єктивна необхідність її удосконалення в умовах євроінтеграційних процесів та основні напрямки реформування.

Ключові слова: податок, податкова система, податкова політика, концепція реформування податкової системи.

Вахновская Н. А.

СКЛАД НАЛОГОВОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ

В статье обозначается роль и значение налога как регулятора экономики страны, рассматриваются склад и структура налоговой системы Украины, раскрывается объективная необходимость ее усовершенствования в условиях евроинтеграционных процессов и основные направления реформирования.

Ключевые слова: налог, налоговая система, налоговая политика, концепция реформирования налоговой системы.

Vakhnovska N.

COMPOSITION OF TAX SYSTEM OF UKRAINE IS IN THE CONDITIONS OF INTEGRATION PROCESSES

In the article a role and value of tax is determined as a regulator of economy of country, as an instrument of redistribution of profits of taxpayers, which the state uses for the sake of achievement of concrete socio-economic and political aims. Composition and structure of the tax system of Ukraine is examined. The objective necessity of its improvement opens up in the conditions of eurointegration processes. Certainly, that one of near-term tasks the government of country there is its simplification in the context of conception of reformation of the tax system. It is selected, increase of interest of organs of local self-government in economic development of regions through direction of part of national taxes and collections to the local budgets.

Grounded purpose and basic directions of reformation of the tax system of Ukraine. On this stage priority is creation of clever balance between the duty of the state in relation to financing of public necessities and comfort terms of conduct of business. Yet from times of electing Ukraine integration to ES as foreign-policy priority of the special actuality purchased the question of adduction normatively legal acts of our state in accordance with the legislation of ES. A tax right is one of industries of national legislation which Ukraine pledged to co-ordinate with the European integration right.

In our country the tax system contains all basic types of taxes and collections which are used in the economic developed countries. However, because of eurointegration processes, the system is in the stage of becoming. It is therefore important, as far as quickly there will be a process of its reformation and subsequent development. For today by the government of country the promulgated conception of reformation of the tax system of Ukraine, which foresees reduction of amount of taxes and collections from 22 to 9. The key aspect of tax reform is a decline of tax pressure on a payer and introduction on the protracted term (not less than as three years) of prohibition on changing of tax legislation which will provide implementation of principle of stability and favorably affect work of business-environment.

Taking into account experience of becoming and development of the tax systems of countries with the developed economy, our state needs the newest fitting for kodifikacii of the present tax system. The result of such approach must be foremost stabilizing of bases of

taxation, construction of partner mutual relations between fiscal organs and taxpayers, bookmark of foundations of integral tax base, harmonization of book-keeping and tax account.

Key words: tax, tax system, tax policy, conception of reformation of the tax system.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Історично податки є інструментом перерозподілу доходів платників податків, який держава використовує задля досягнення конкретних соціально-економічних і політичних цілей. Крім того, останні виступають своєрідним вимірником можливостей держави у світовому економічному просторі щодо науково-освітнього та культурного розвитку, гарантують економічну безпеку та зростання суспільного добробуту громадян. Тому, метою реформування податкової системи на даному етапі є створення розумного балансу між обов'язком держави щодо фінансування суспільних потреб та комфортними умовами ведення бізнесу.

На сьогодні зростає роль податків, як одного із регуляторів економіки, які повинні забезпечити ефективність і стабільність економічного розвитку. Одним із першочергових завдань уряду країни в контексті концепції реформування податкової системи є її спрощення, а також стимулювання заінтересованості органів місцевого самоврядування в економічному розвитку регіонів через спрямування частини загальнодержавних податків і зборів до місцевих бюджетів.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. В наш час проблемам становлення та розвитку податків присвячуються праці таких відомих в Україні вчених як Л. М. Демиденко, А. І. Крисоватий, І. О. Луніна, В. М. Мельник, О. Р. Романенко, В. М. Федосов та інші. За кордоном аналіз таких питань провадився А. А. Буковецьким, К. Вікселем, Дж. М. Кейнсом, Дж. С. Міллем, П. В. Мікеладзе, Дж. Меклі, І. Х. Озеровим, А. Соколовою, М. Фрідманом та ін. Проте, актуальним постає дослідження питання реформування складу і структури податкової системи України в умовах глобалізації та інтеграційних процесів.

Цілі статті. Метою статті є розглянути чинну податкову систему України, розкрити об'єктивну необхідність реформування складу податків і зборів в умовах інтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Ще з часів обрання Україною зовнішньополітичним пріоритетом інтеграцію до ЄС особливої актуальності набуло питання приведення нормативно-правових актів нашої держави у відповідність до законодавства ЄС. Податкове право є однією з галузей національного законодавства, яке Україна зобов'язалася узгодити із європейським інтеграційним правом [3].

На законодавчому рівні більшість країн світу не роблять розмежування між податками, зборами, митами, а податкову систему характеризують, як сукупність податків і зборів. Природно, податки, збори та інші податкові платежі мають спільні ознаки, зокрема:

- обов'язковість сплати;
- чітке надходження їх до бюджетів, за якими вони закріплені;
- стягнення їх на основі законодавчо закріпленої форми і порядку надходження;
- примусовий характер стягнення;
- здійснення контролю єдиними податковими органами;
- безеквівалентний характер сплати.

Проте, усі види податкових платежів мають чіткі відмінності. Так, мито і збір відрізняються від податку значенням, метою, обставинами, характером обов'язку, періодичністю тощо. Тому, на відміну від останніх, вони мають індивідуальний характер, їм властиві спеціальна мета і спеціальні інтереси.

У нашій країні податкова система містить всі основні види податків і зборів, що застосовуються в економічно розвинених країнах. Так, діюча податкова система України налічує 17 загальнодержавних і 5 місцевих податків і зборів, зокрема:

- загальнодержавні податки і збори: податок на прибуток підприємств; податок на доходи фізичних осіб; податок на додану вартість; акцизний податок; збір за першу реєстрацію транспортного засобу; екологічний податок; рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів, транзитне транспортування трубопроводами природного газу і аміаку територією України; плата за користування надрами; плата за землю; збір за користування радіочастотним ресурсом України; збір за спеціальне використання води; збір за спеціальне використання лісових ресурсів; фіксований сільськогосподарський податок; збір на розвиток виноградарства, садівництва

і хмелярства; мито; збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію; збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності;

- місцеві податки і збори: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; єдиний податок; збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності; збір за місця для паркування транспортних засобів; туристичний збір [1].

Проте, зважаючи на євроінтеграційні процеси, сама система знаходиться в стадії становлення. Тому важливо, наскільки швидко буде відбуватися процес її реформування і подальшого розвитку.

На сьогодні урядом оприлюднена концепція реформування податкової системи України, яка передбачає, насамперед, скорочення кількості податків і зборів з 22 до 9. Так, скасуванню підлягають такі платежі як:

- збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності;
- рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України;
- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- туристичний збір;
- збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

Крім того, погоджуємось із думкою провідних економістів і вважаємо ефективним з точки зору адміністрування трансформування ряду податків і зборів, зокрема:

- акцизного податку: акцизний податок; збір за першу реєстрацію транспортного засобу; екологічний податок (з палива); збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію;
- екологічного податку: екологічний податок (крім палива); збір за спеціальне використання лісових ресурсів;
- рентної плати: плата за користування надрами; збір за користування радіочастотним ресурсом України; збір за спеціальне використання води;
- податку на нерухоме майно: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; плата за землю;

- єдиного податку: фіксований сільськогосподарський податок (підлягатиме переведенню із загальнодержавних до місцевих податків); єдиний податок [2].

З огляду на досвід становлення і розвитку податкових систем країн із розвинутою економікою, наша держава, потребує новітнього підходу до кодифікації наявної податкової системи. Результатом такого підходу має бути передусім стабілізація основ оподаткування, побудова партнерських взаємовідносин між фіскальними органами і платниками податків, закладення підвалин цілісної податкової бази, гармонізація бухгалтерського та податкового обліку.

Висновки. Таким чином, ключовим аспектом податкової реформи вважаємо зниження податкового тиску на платника та введення на тривалий термін (не менше як три роки) заборони на зміну податкового законодавства, що забезпечуватиме виконання принципу стабільності та сприятливо позначиться на роботі бізнес-середовища.

1. Податковий кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>.
2. Концепція реформування податкової системи України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>.
3. Міжнародний досвід реформування податкових систем: види податків та електронна звітність // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>.
4. Варналій З. С. Реформування податкової системи України в умовах глобалізаційних та інтегаційних процесів / З. С. Варналій // Теоретичні та прикладні питання